

Küszöb és parkett

A 17. évkönyvvel épp a „nagykorúság” küszöbére ért a jeles hetvenesek sorozata. Első darabja – a ’28-asok életvallomásai – óta egybevéve nagyjából minden tizenkét- ezredik magyar kortársunkat szóra bírtuk itt, mégpedig olyanokat, akik letettek már valamit az asztalra. Most a ’44-es születésűek jelesei vonták meg egy híján hetven megélt évük tanulságát.

Amikor ők világra jöttek, a ’28-asok akkor, kamasz fővel még az apokalipszis jeleneteit látták bölcsőjük felett. Anyám például (már őszre járt), 16 évesen, a bácskai Tisza-parton egy utóvédként sorsára hagyott kiskatonát, amint gyöngyöző homlokkal nekiindul a vakvilágnak (nyilván sosem ért haza)...

Az ekkor születettek a békeévek tág teret adó esélyekkel – és olykor nagy tehertétellel – indították útnak. (A táncdalénekes Szécsi Pál például sosem tudott igazán megbirkózni életszerepével. De azért kiteljesedő életmű maradt azok után is, akiknek nem adatott meg, hogy megérjék az életkort, amely a védák szerint is az összegzés ideje. Hosszú a hiányzók névsora: csak az írók közül rég elment Balázs József, nem oly rég Csiky László, Hornyik Miklós, Ajtony Árpád...)

Jobbnál jobb embermesék közt, elárulom, nekem itt most a „csillagszóró” a kálinista Szabados Árpád, a buddhista Terebess Gábor, a „macsics” háttérét felvillantó M. Novák András életmondása volt. „Sokszor kérdezték, miért nem akarok Nyugaton élni. Nem értettem a kérdést. Soha nem merült föl bennem, hogy máshol éljek. A talpamra tapadt földet a tenger sem tudja lemosni. (...) Ne azért legyek boldog, mert valami fontosnak látszó dolog történik velem” – írja Szabados. „1887-ben Európa közepét egy obeliszkkal jelölték, amely Kárpátalján található, a Tisza partján, Aknaszlatina és Rahó között, Terebesfehérpatak (ukránul: Gyilove) határában. (Azaz a mai Magyarország teljes terjedelmében Európa tényleges középpontjától *nyugatra* helyezkedik el!) A Terebess család és név Terebesfehérpatakhoz köthető” – avat be bennünket szövevényes családrajzába Terebess. „Tudtuk, a tudás határtalan, uralhatatlan, nyomasztó és magának való. (...) Időközben bütykölt magának az ember egy-két gépet, vegyszert, miegymást. Ami növelte önhitségét, hogy most már egy maga teremtette, hedonista fogyasztói világban felejtheti korábbi kultúráját, művészetét is. (...) A csak ’játék’ mellett engem még érdekel, hogy mi a macsics, hogy hová lettek a régi, és hol vannak az új, ebből az egész vitatható jelenből kivezető utak. (Legalább egymás felé!)” – szűri le M. Nagy.

De ha csak találomra ütném is fel a névsort, mondjuk, a P betűnél (P mint parkolópálya – mert, ugye, a 70 azért már annak a széle!), lám, akkor is csupa veretes egyéniséget ad ki: sorakoznak Papp, Pintér, Pritz. És felelevenednek Papp Zoltán színész életévei a szemünk láttára megújuló Várbazárban. Pintér József vállalkozó útja odáig, hogy a Pintér Művek úrkutatási és atomerőművi berendezések szállításáig vigye. Pritz Pál történész pedig higgadtan tud hitet tenni a tudósi alázat mellett a mai zilált időkben is.

Lehet tehát felnézni holnapi hetveneseinkre!

(És hogy mi a „macsics”? A maxixe: a brazil tangó. Rábukkantam egy recsegő magyar nyelvű hangfelvételre az első nagy háborút hozó 1914-es évből. A ragtime – a tépett ritmus – fénykorának e tánca, olvasom, rokonságban áll az afrikai eredetű lundival, a lengyel polkával, s leszármazottai a szamba, a lambada. Alapelemei roppant egyszereűek, annál nehezebb szépen ellejteni a parketten.)

Bognár Antal

NAPÚT

Irodalom, művészet,
környezet

XV. évfolyam 10. szám

A Cédrus Művészeti Alapítvány megbízásából kiadja a Napkút Kiadó Kft. Megjelenik évente tízszer.

Főszerkesztő: **Szondi György** Szerkesztik: **Bába Szilvia** (művelődés), **Babics Imre** (vers),

Balázs Géza (nyelvművelés), **Bognár Antal** (évkönyv), **Borbély András** (dokumentum), **Elek Szilvia** (zene),

Kovács Ildikó (szöveggondozás), **Prágai Tamás** (próza), **Sebeők János** (környezet),

Szondi Bence (tördeiés), **Vincze Ferenc** (műbírálat, főszerkesztő-helyettes), **Wegner Tibor** (művészet).

Szerkesztő-ségyezető: **Szondi Eszter**.

Napút-kör: **Csűrös Miklós, Doncsev Toso, Gráfik Imre, Hankiss Elemér, Dr. Koncz Gábor,**

Radnóti Zsuzsa, Rakovszky Zsuzsa, Szörényi László (tiszteltetbelli konzulensek).

Alapította: **Masszi Péter**. Lapterv: **Gosztola Gábor**.

Szerkesztőség: Ady Endre Művelődési Központ, 1043 Budapest, Tavasz u. 4.

Telefón/fax: (1) 22.5-3474 • Mobil: (70) 617-8231 • E-mail: napkut@gmail.com • Honlap: www.napkut.hu

A Cédrus Művészeti Alapítvány adószáma: 18110661-2-41

Nyomdai kivitelezés: Érdi Rózsa Nyomda. Terjeszti a Hírker Zrt. és az NH Zrt. ISSN: 1419-4082

Apáti Miklós költő, író, kritikus	75
Aradi Csaba etológus, ökológus	134
Bánáti János ügyvéd	70
Baranyi Szabolcs teniszező, edző	9
Beke László művészettörténész	63
Biernaczký Szilárd etnológus, könyvkiadó	35
Bócz Sándor zenetanár	115
Botár Attila költő, műfordító	30
Böjte József filmrendező, producer, újságíró	96
Csák Elemér újságíró	58
Csikhelyi Lenke történész, műfordító	48
Csuday Csaba irodalomtörténész, műfordító	26
Csűrös Miklós irodalomtörténész, kritikus	106
Doncsev Toso író, műfordító, szociológus	46
Farkas Ádám szobrászművész	127
Farkas Árpád író, költő, műfordító	40
Ferencz Ernő Lajos szobrászművész, restaurátor	15
Géczi István labdarúgó, edző	28
Geiger György trombitaművész	84
Geleta László fotóművész	3
Gráfik Imre néprajzkutató, muzeológus	87
Gulyás Gyula filmrendező	72
M. Hamza Erzsébet iparművész	136
Hernádi Miklós író, szociológus	4
Holdas György szobrász- és éremművész	67
Huszi Péter színművész, rendező	52
Ircsik Vilmos író, műfordító, esszéista	117
Jávor Piroska textilművész	16
Kalmár Magda operaénekes, szoprán	24
Kemsei István költő, esszéista, kritikus	82
Kenéz Ferenc költő	37
Kéri Ádám festőművész	98
Kovács István színművész	54
Kurucz Gyula író	58
Laki Krisztina operaénekes, koloratúrszoprán	110
Latorcai János gépészmérnök, politikus	55
Lengyel Zsolt nyelvész	6
Lugossy László szobrászművész	39
Marafkó László újságíró, író	79
Mayer Berta festőművész	99
Monspart Sarolta tájfutó, sífutó, maratonista, sportvezető, mesteredző	125
Nemere István író, műfordító	120
Németh Géza festőművész	114
M. Novák András festőművész	93

Nyakas Szilárd újságíró, kommunikációs szakértő	13
Papp Zoltán színművész, író	11
Pete György kritikus, szerkesztő, könyvkiadó, irodalomszervező	19
Pintér József egyéni vállalkozó	119
Pogány Gábor művészettörténész	101
Pogány Judit színművész	104
Pritz Pál történész	91
Rozsos István operaénekes	76
Saad Katalin író	122
A. Sajti Enikő történész	107
Sarusi Mihály író, költő, újságíró	44
Szabados Árpád grafikus- és festőművész.	33
Szélyes Imre színművész	18
Szok Iván festő- és szobrászművész	69
Szurdi András filmrendező, író, forgatókönyvíró.	80
Tahi Tóth László színművész.	8
Talabér Erzsébet néma- és dalénekes.	17
Tamás József egyházi vezető	124
Terebess Gábor író, műfordító, keramikus, könyvtervező, orientalista könyvkiadó.	60
Tölg-Molnár Zoltán festőművész	51
Tömör Mária dramaturg, műfordító, bábszínész	129
Turcsán Miklós festőművész.	112
Várnagy Ildikó szobrász- és grafikusművész, kiállításrendező, író	49
Vicei Károly író, műfordító	77
Vidovszky László zeneszerző	22
Vihar Judit irodalomtörténész, műfordító, haikuköltő	94
Visy Zsolt régész	64
Voith Ági színművész.	31

Melléklet

Káva Téka - Napút-füzetek 80.

Komoróczy Emőke: Petőcz András
(A hazai /új/avantgárd virágkora a nyolcvanas
években)

NAPÚT

Irodalom, művészet,
környezet

XV. évfolyam 10. szám

**Hetvenkét
jeles hetvenes**

**FARKAS ÁDÁM
SZENTENDREI
KÖSZÖNTŐSZOBOR**

Az igaz ember a Nap útját járja,
tartja a keleti mondás.

Enyhítő kortyokat
kutak kínálnak ez úton.

Haladjunk – kívánjuk kinek-kinek

2014-re is:

a Nap(k)út-műhely munkatársai